

۱۶ ربیع الاول سنه ۱۳۱۶

بجشنبه

۲۳ تموز سنه ۱۳۱۴

محل اداره سی

باب عالی جوارنده ابو .
السعود جاده سنده محمود بك
مطبعه سیدر .

امور اداره و تحریریه متعلق
خصوصات ایچون محمد رضا
افندی نامه مراجعت
اولنفیدر درج اولنمیان
اوراق اعاده اولنماز .
اداره خانه جمعه دن ماغدا
هر کون آچیقدر .

سَمْعُ الْعَالَمِینَ
۱۳۰۷

سُرَّاطُ اسْتِزْا

ولایاتده و در سعادتده محل
اقامت لرینه کوند رملک اوزره
سنه لکی ۷۰ الی ایلغی ۴۰
غروشده در اداره خانه دن
التمق اوزره سنه لکی ۵۰
الی ایلغی ۳۰ غروشده در
آبونه لر سنه ابتدا سنندن
یعنی الی او چنجی نومرودن
اعتباراً بر سنه لك و یا خودا الی
آلتق اوله رق قید اولنور .

مقالات علمی و فنی نك واسطه انتشاری ، كلزار ادبیاتك مجله ماه آناز بر

Directeur Mehmed Riza

میری : محمد رضا

نومرو ۸۵

سر محوری : توفیق

نسخه سی ۵ ♦ پاره یه در

حداً لله العالم، شو آرزوی حقیرانه منزه
اسعافه سركه كې بر عرفان مجسمك همت
بيورمسي طوفريسي خير خواهان وطني
بختيار ايدم بيله جك اسبابنددر .

(خواجهر، يازي يازمزلر، ايكي
سوزي بر آرمه كيتيرمزلر) ادعاسنده بولان
خير چشمان، كوزلريني درت آچسونلرده
علم ومعرفت كې - لدی الحاجة - حسن
تقرر وتحرير كرده ينه اوخواجهره عائد
بولنديغني كورسونلر !

سابعه محمدية مناسترلى اسماعيل حقي .
موسى كاظم كې قدرت علميه لرني مسانت
ولطافت قلميه ايله تزيين ايدن بك چوق
فضيلت حجيحه اربابنك موجود اولديغني
بزانبيات ايدم منسهك ، آنلرك يالكوز
اسملىنك ذكرى - موضوع بحث اولان
دعواده - بر حجت مشخصه حكمه كچر .
مع هذا مدعيان نى مغزانه قارشو حقيقت
حالى بالفعل كوسترمك . ايچيون او ذوات
عاليه نكده لطفاً وكوما ساحة مطبوعانده
عرض اندام ايتلري لازم كلير . چونكه
معارف مليه نك درجه كالاني ابراز ايچيون
زمانزده (سوق عكاظلر) فلانلر يوقدر .
بناء عليه نشر معارف ايچيون اك برنجي
واسطه بوكون مطبوعاندر .

عالم مطبوعانده مسائل دينيه ومعارف
اسلاميه دأر بر بحث مهم آچيلوبدم ببولده
ابراد مقالاته لزوم كوردنديكى زمان، همت بنم
كې عجزه امته قاليبور . خصوصات مسروديه
عائد مباحتى خدا علم بك چوق دفعه
اونانهرق ، صقيهلر ق ، ختي آغلايه رق ،
ياز مشمدر . بنم كې برناهل حدتي، جهاني
دوشمنه دن بجه قاريشيور . كلشن معرفته
نغمه ساز اولمغه صاواشيور .

ساحة دانش و ايقانده

« بصير با عتاب الامور كانما »

« رى بصواب الرأى ماهو واقع »

مأله كسب استحقاق ايلمش بك چوق
بصر بصيرت اربابي موجود ايكن بنم كې
كوزلري ظلام عجز وجهل ايچنده قالان
بچارمرك كوزلك طاقهرق، دوربين طوته رق

تأسسنه و بر رئيس عمومىنك موجوديتسه
متوقفدر . بناء عليه مدار مدنيت حجيحه
دين واعتقاد ايسده آنى حمايه وابقا ايدن
دخى بر حكومت و برياست اولديغندن
« مدنيت حجيحه » نك دين و اعتقاد ايله
و بولكده بر حكومت و برياست ايله
حصول وبقا پذير اوله جنى بلاشك تعين
ايلدى .

فاتح درسهاملردن :

موسى كاظم

(ترجمان حقيقت) رفيق محترمزدن نقل اولغشدر :

مقاله مخصوصه

فضيلتو موسى كاظم افندي غزير من حضر تليينه :

مدنيت حجيحه

حياك الله . « مدنيت حجيحه وديانت
حجيحه » عنوانيله (ترجمان حقيقت) جريده
معتبره سنده اهدا بيورديفكزمقاله نيفسي ده
هزار شاباش ايله او قودم .

قدرت علميه كتره بر بشقه رونق ولطافت
بخش ايدن تراحت قلميه كز ، مقالات
عليه كزه - عالم مطبوعانده - بر موقع امتياز
تعيين ايتمشدر كه بوشرف عظيمدن حصه ياب
مفخرت اولانلرك برنجيسي ينه بو عبد
حقيردر .

معارف اسلاميه نك بوكون - كا
فى السابق مدارس ديديكمز خزان معرفته
مختص اولديغني اثبات ايدم بيله جك بك چوق
حالات ، انظار دقايق بينانده لمعان ايتكمده
ايكن انوار معارف اسلاميه نك يالكوز مدرسه
نشينانك عيون امعاني تنوير ايتمى ، بزلر
كې خارجه قالان جهله جماعتك او نور
ميندن محروم براقيلمسي شان فضيلته موافق
دوشميه جكي و صدر نشين بزم عرفان
اولان خواجه افنديلر مرك (مدنيت حجيحه)
كې مقالات عاليه ايله (معارف حقيقيه نك
اسلاميه مخصوص اولديغني) اثبات و بو
صورتله استفادة امتي ايصال مرتبه اقصى
الغايات ايلملىرى سنده لرحه (ترجمان حقيقت) له
اشرايتديكمز مقاله لرده بيان وتغنى ايلمشيدك .

نفسانيه سنده مغلوب اولمش ، كين، عداوت،
حسد برده لري كوزلريني بوريمش اولان
برقومه ، براهالى به حكومت نه ياپسون !
هانكي واسطه به مراجعت ايدمرك او واسطه
ايله انلري اصلاح ايتسون ! حقي باطلدن
مصالحى مفسدن نه بولده تفريق ايتسون !
مثلا بش كشي بر بركلرك نى كناه بر آدمه
افترابه جرئت و بريسي مدعى ، ديكرلري ده
شاهد اولق اوزره محكمه به مراجعت ايدرلر
ايسه محكمه بو مسئله نى فصل حل ايدمرك
هانكي واسطه ايله حقيقت حاله واقف
اولوب حقي ميدانه قويه جق ! شبه يوق كه
بو مسئله ده دخى ظاهره حكم ايلميه جك
وبوحالده بر معصوم آدمك حقوقى ضايع
اولوب كيدمرك !

مدار مدنيت اوله بيله جك امور
اربعه نك درنجيسته كلنجبه اوده ديانت
والوهيتي اعتقاد كه اجمالى شودر :

« بو عالمك برصانعي واردر . اوصانع
مضمورات قلوبى وخفيايى امورى علميدر .
عالى القدرت ، واسخ القوتدر . خير وشر
ايچون مكافات و مجازات تقدير ايتمشدر .
بوجياندن صكره هر كس بر حيات ابديه به
مظهر اوله جق واوراده هر شخص اعتقاد
و عملنه كوره مكافات ويا مجازات ايديله .
جكدر . »

ايسته بو اعتقاد ايله تزيين ذات وصفات
ايتمك انسانى مقتضى شهوات وغيره
تجباوزاندى منع ايله به جكي كې اثر غدر
وماده تدليسي دخى بلاشك محو وازاله
ايدمرك احقاق حق وسائلنك افضل
وازاله غدر و دفع مظالم اسبابنك اشرفى
اولوب هر حالده جالب امن واستراحت
وباعث عيش وراحتدر . شوقدر كه بالاده
بيان اولنان اسبابه بناء بر قومك ، بر ملك
ياشايه بيلمسي هر حالده بر حكومتك تأسسنه
وبر رياست وامامت عامه نك موجوديتسه
وابسته اولديغني كې او قومى ، او ملتي
عدالت وحقانيت طرفدارى ايدمرك
سعادت ماديه ومغنويه لرينه باعث اولان دين
واعتقادك بقا وحمايه سى ده بر حكومتك

کشف حقیقته چالشمسی اغماض عین
اولنه جق مواددن دکلدن . همت و عنایت
سزله دوشر ..

بن انصافسنر بر آدم دکلم . حقایق
احوالده ممکن مرتبه واقفم . فقط جناب
حق سزه ثروت مادیه ویرمامش ایسه ثروت
معنویه کزک شکرینی ادا ایچون ممکن اولدینی
درجهده ابدال کماله عنایت بیوریکزکه
مکافات معنویه سزله هر دقیقه عرض
اشتیاق ایدیور ..

شو جهان فایده زمره مکرمه علمایه
هر کسندن زیاده بر حسن حرمت و محبت
طاشیققله مفتخر اولان بر عیبد احقرک
سوزلری — خلوص نیته مقارن بولندینی
ایچون — انفعالی موجب اولمز .
(الصغار یهفون والکبار یعفون)

اعظم حکمای عثمانیه دن بر ذات
واجب التکریم ، سالف الذکر مقاله
جیده کزنی فقیرکزه کوندردک موضوعک
اهمیتنه بناء طرف احقرانه مدننه بیان
مطالعاه ایدلمسی لزومنی امر ایتشاردر . لکن
دوشونماشکرکه « محمود کمال » کبی بر عین
محجسم اولله بر بحث غامضده نه یازه جق .
واقعا ارباب فضیلت ، الک حقیر آدمردده
بر مزیت کوزورلر . فقط بو شرف کند .
یلرینه راجعدر . شمس طلمتاب ، ذرله
نشر انوار ایتکله انلرکده بر کونش
اولسی لازم کلز . ذره ، نور عالمیرینه
غرق اولقله مزیت اصلیه سنی تربیدایده من .
ذره ، هر زمان و مکانده ذردر !

(مدنیت صحیحجه) به قارشو بن نه
یازاجم ، نه یازایسه حکم که سوزلرمدن
استفاده امید اولسون ، او مقاله غرای
بلکه اوتوز دفعه او قودم . او قودقیجه
حضرت علم و حکیمک جناب فضیلت مابکره
بخش ایتدیکی علم و هرفانه حیران و کنبدی
عجزیمده ناله کنان اولدم .

بنابرین بو صدده ایراد ایده حکم
سوزلر ، مقاله کزنی تکراردن .. کالکزی
تجیلدن بشقه نه اوله بیلیر ..

علی الخصوص (یقه جق) کبی هجری
بر کوشه یه چیکله رک وجود بی سودیمی تداوی
ایله مشغول و غوائل دهریه ایله مایوس
ومفتور اولدیم بر صرده سویله حکم سوز-
لرک (کلام المریض مریض) مائنه موافق
اولدینی بدیهی دکلدر ؟

لکن آلدیم امر ، مطلقا بوبایده بر قاج
سوز سویله مکه قولکیزی اجبار ایدیور .
بو خصوصده وقوعبوله جق قصورک کیمه
عائد اوله جغنیده انصاف فاضلانه کز تقدیر
ایدر ..

« خوش کور ، سنی بی حضور ایدرسیم
— زیرا دکل الده اختیارم ! » ..

انسانلر مادام که — بحسب الحلقه —
مجتعماً یشامق مجبوریتنه درلر ، آره لرنده
مدنیت حقیقته نک تاسیسی بر قانون الهی به
تابع و بعدالماعه بر حکمه کبرانک وجودینه
قانع اولملرینه متوقفدر .

بر قانون الهی به ، تعبیر دیگرله بر دینه
تابع اولمقسنرین شو ساحة عالمده یشامق
ایسته یلر شهرلرده اقامت ایتسونلر .
طاعلره ، اورمانلره التجا ایلسونلر .
انسانیت و مدنیت داعیه سنده بولمسونلر .
آنلرک ابنای نوعی انسانلر دکل ، حیوانات
وحشیه در . بر برینک عرضنه ، حقوقه ،
حانه تجاوز ایتک .. شان انسانیتی بهیمیت
درکهنه ایندیرمک ایچون دیانتدن آزاده
اولمیلدر .

جناب حقک نوع بشره الک بیوک
احسانی اولان عقل و فکر ، مزیات عالیه سنی
کوسترمک ایچون بر دینه عرض احتیاج
ایدیور .

دین ، مربئی عقل بشردر . تربیه
دینه دن محروم اولان عقل و فکر ، فضائل
بشریه بی تقدیر ایدوبده عهد انسانیته ترتب
ایدن وظائفی ایفا ایدمن .

نظام عالم (مخافه الله) ایله قائمدر .
(مخافه الله) دن غافل اولان شخص ، قوه
عقلیه سنی عبادک اضارینه حصر ایدر .
نظرنده حیات ، شودهر فساد کجیریلن

اوج بش کوندن عبارتندرا آتی یوقدر .
بو حالده عمرینی نه ایچون فقر و سفالت و غم
و محنت ایچنده کچیرسون . نه قزانیرسه ،
نه صورتله حظوظات نفسانیه سنی استحصال
ایدرسه یانه کار قاله جق .

قوانین بشریه نک ارباب جراثمه تعیین
ایتدیکی جزادن قورتلحق ایچون حرکات
جنائییه سنی انظار ناسدن ستره چالیشیر .
علی الا کتر موقفیت مأمولدر . شاید مسؤولیت
دنویه دن قورتلماسه نیله اودقیقه به قدر
ایتدیکی ذوق و صفا ، حیاته بر مسعودیت
بخش ایتشدر . نه ضرری وار ، بوندن
سکرده زندانلرده امرار حیات ایتسون .
غایتی محو اولوب کبرمکدن عبارت دکل ،
بعدالماعه ویریه جک ، بر محکمه کبرایه کیدوبده
دنیاده کی اعمال ردیه سندن طولانی محاکمه
و مجازات اولنه جق دکل یا ! ..

ایشته شو فکر سخنی اس الاساس
حرکت اتخاذ ایدن دینسزله — انسان صورتنه
تمثل ایتش — بر طاقم یرتجی حیوانلردر که
آنلرک عندنده انسانیتله حیوانیت آره سنده
بر فرق وارسه اوده (عقل و نطق) دن
عبارتدر .

دیرلرکه « انسان ، عقل و نطقه مالک
ایکن قوانین دینییه و دنیویه نامیله بر طاقم
قیود الله کبره من ، هر ایستدیکنی ، یا بق
اقتدارینی حائردر . مادی و معنوی اسارت
حیوانلره مخصوصدر ... »

بو سوزک (مدنی بر آدم) طرفندن
نفوه اولنمی (مدنیت) کده نه دیمک
اولدینتی یک کوزل اثبات ایدر .

اوت ، مدنیت دینکری شی بزم بیلدیکمن
کبی مزیت بشریه ایله متناسب اولمق لازم
کلن فضاآن عالیله دکل : یوز بیکلرجه لیرالره
وجوده کتیربان تیارولر ، سفاهت خانلر ،
مزین البسلر ، بنالرایله شمندوفرلر ،
واپورلر ، یوللر ، بالونلر ، ولوسپیدلر ،
وسائر در .

بن دیرمکه بونلر مدنیت ظاهر در .
بونلر تلمسز بنالردر . مدنیت باطنه و حقیقیه بی
تاسیس ایتک ایچون اول باول بر اساس

متین وضع ایتلدر .

شمدی قارشومه بری
چیقبوده « بهی بدلا . مهد
مدنیت اولان بلادک متسانت
اساسیه سنی شعشعه احتشاهنی
کور میورمیسک ؟ اگر بو
مدنیت برچوروک تمل اوزرینه
وضع ایدلسیدی عجیبه بو آنه
قدر بیقلوب خاک ایله یکسان
اولزمیدی ؟ » دیسه بنده اکا
جواب ویریم که « بهی عقلی ،
تاریخ اوقومدکی .. سیاحت
ایتمدکی ؛ رو مالیرک ،
یونانلیرک ، فرسیرک ، فیکه -
لیرک مصر لیرک وسائر اقوام
مدنیهک غلغله انداز اقطار
جهان اولان شعشعه مدنیتلر -
ینک اثار باقیه سی اوله رق بوکون
خراب دیوار لردن ، زیر
زمینه کچمش بنالردن بشقه
نه کوریورسک ؟ عجله ایدوبده
انقلاب زمانی کوزیمه صوقه ،

انقلاب زمانی ، فهای عالمی بن سندن ای بیلیم .
فقط ادعا ایدرم که انسانلر و اثرلری فانی
ایسه ده انسانیت و اثار انسانیت باقیدر ، تغیردن
مصوندر ...

صایدیغمز ملتیر کرچه مدنیت ظاهره
تأسیس ایتشلردی . لکن مدنیت صحیحه
وجوده کنیر مامشلردی . بووجهله
مدنیتلری ده ، اثرلری ده کنیدنلرله برابر
محو اولدی کتیدی . طاشلردن ، آغاچلردن
بابیلان معبودلرک .. اغراض نفسانیه و عجز
و خطادن آزاده اوله میان انسانلرک کیف
مایشاء وضع ایلدیکری قانونلرله محافظه
ایده بیله جکی مدنیت — نقش بر آب گئی
بویله آز زمانده زائل اولور . مدنیتک
معنای حقیقیسی دوشونیلوبده اوقظه نظر دن
تأسیس ایدلمش اولسه صباح حشره قدر
بقا محققدر . ارتق سن استقبالی ده حال
وماضیدن کشف ایت ...

ملیونلرله حکیملرک بیکلرجه سنه لردن

المانیارجال سیاسیونندن داهی شهر متوفی پرنس اوتون بسمارق

بری بحث ایتدیکری ، نوع بشر ایچون
چاره سلامت اوله رق کوستردیکری (اخلاق
حسنه) نلک مسند الیهی (دین) در . دیندن
تجرد ایدنلرده اخلاق فاضله آرمق ، ارباب
جنتدن حرکات معقوله بکله مک قیلندندر .

[مابعدی وار]

انته الامیه
محمدر

معرض بدایع

۲۶

و آفة العقل الهوی فن علا

علی هواء عقله فقد نجح

(لادری)

ترجه

مشتبات نفسانییه اتباع ، زوال عقلی
موجبدر . هوا وهوسنه عقلی غلبه ایدن کسه

محقق نجات بولور .

۲۷

صن السر عن کل مستخبر
وحاذر فما الحزم الا الحذر
اسیرک سرک ان صنته
وانت اسیرله ان ظهر
ترجه

اسرارکی اوکر نلک ایستین
کیمسه دن حذر ایتده سرکی
صاقله .

احتیاط ، دینیلان شی
ذاتاً حذردن عبارتدر .

سرک ، صاقلادینک
صورتده اسیر کدر . فقط
میدانه چیقه جق اولورسه سن
انک اسیری اولورسک .

۲۸

کل له فرض یسی لیدرکه
والحر یحمل ادراک العلاخرضه
(لادری)

ترجه

ادانی ناس ، غرض بد

اندیشانه سنی ادراکه سی ایدر . کریم اولان
ایسه معالی به نالیتی کنندن بر آرزوی جاودانی
قیلار .

۲۹

ان اللیب اذا تفرق رأیه
فتق الامور مناظرأوه مشاورا
واخو الکبر یستبد برأیه
وتراء یعتسف الامور مخاطرا

(لادری)

ترجه

ماقل ، رأینک تفرق ایتدیکر مشاکل

اموری مناظره و مشاوره ایله حل ایدر .

متکبر ایسه رأینده مستقل اولدینی

جهتله سالک اولدینی مسالک ناهموار ،

بالاخره کنندیسنی خطرله دوچار ایدر .

۳۰

لکل شی زینة فی الوری

وزینة المرء تمام الادب

(لادری)